

## Αρείου Πάγου 798/2014 (Β2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή: <http://www.areiospagos.gr/>

### ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Δημήτριο Μουστάκα Προεδρεύοντα Αρεοπαγίτη (κωλυομένου του Αντιπροέδρου Γεωργίου Γιαννούλη), Χριστόφορο Κοσμίδη, Νικόλαο Τρούσα, Ασπασία Καρέλλου και Κωνσταντίνο Παπασταματίου, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 11 Φεβρουαρίου 2014, με την παρουσία και του Γραμματέα Γεωργίου Φιστούρη για να δικάσει μεταξύ:

Της αναιρεσεύουσας: Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ Α.Ε." (Δ.Ε.Η. Α.Ε.), που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Ιωάννη Μανιάτη και κατέθεσε προτάσεις.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Δ. Λ. του Γ., χήρας Γ. Ν., 2) Β. Ν. του Γ., 3) Α. Ν. του Γ., 4) Ε. Ν. του Γ., κατοίκων ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Δημήτριο Γκουτζιώτη με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσαν προτάσεις 5) Α. Ν. του Π., ο οποίος δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο, 6) Β. συζύγου Α. Ν., κατοίκου ..., 7) Β. Ν. του Α., 8) Ζ. Ν. του Α., κατοίκων ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Δημήτριο Γκουτζιώτη με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσαν προτάσεις, 9) Ετερόρρυθμης Εταιρείας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στη ...και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Πέτρο Σαμπράκο με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και δεν κατέθεσε προτάσεις, 10) Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΚΑΣΤΑΤ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΤΕ", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Ευαγγελία Ντούγια και δεν κατέθεσε προτάσεις, 11) Ομόρρυθμης Εταιρείας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία

εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Ειρήνη Μαρούπα και δεν κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 3/7/2007 αγωγή των υπό στοιχεία 1-8 ήδη αναιρεσιβλήτων και προσώπων που δεν είναι διάδικοι στην παρούσα δίκη, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Κοζάνης και συνεκδικάστηκε με την από 1/10/2008 αγωγή-προσεπίκληση της υπό στοιχείο 9 ήδη αναιρεσίβλητης. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 234/2009 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 155/2011 του Εφετείου Δυτικής Μακεδονίας. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσεύουσα με την από 9/1/2012 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Δημήτριος Μουστάκας ανέγνωσε την από 26/9/2013 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την παραδοχή του πρώτου και την απόρριψη του δευτέρου λόγου της από 9-1-2012 αίτησης της Δ.Ε.Η., για αναίρεση της υπ' αριθμ. 155/2011 αποφάσεως του Εφετείου Δυτικής Μακεδονίας.

Ο πληρεξούσιος της αναιρεσεύουσας ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, οι πληρεξούσιες των παραστάντων αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

#### ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 216 Κ.Πολ.Δικ, η αγωγή, για το ορισμένο αυτής, που αποτελεί αναγκαία διαδικαστική προϋπόθεση, για την περαιτέρω έρευνα της νομικής και ουσιαστικής βασιμότητας αυτής, πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία, που αναφέρονται στα άρθρα 111 και 118 Κ.Πολ.Δικ.: α) σαφή έκθεση των γεγονότων, που την θεμελιώνουν, σύμφωνα με το νόμο και δικαιολογούν την άσκηση της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς, γ) ορισμένο αίτημα. Στην αγωγή, επίσης, αναφέρεται: α) προκειμένου σε δίκες περιουσιακών στοιχείων, η χρηματική αξία του αντικειμένου και β) τα στοιχεία που θεμελιώνουν την αρμοδιότητα του δικαστηρίου. Ο αναιρετικός, εξάλλου, έλεγχος της απόφασης του ουσιαστικού δικαστηρίου, σχετικά με την ορθότητα αυτής, καθόσον αφορά το ορισμένο ή μη της αγωγής, επί της οποίας δίκασε, γίνεται με βάση τη διάταξη της περ. 14 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δικ., σύμφωνα με την οποία, η

απόφαση είναι αναιρετέα, αν το δικαστήριο, παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση ή δικονομικό απαράδεκτο., Περαιτέρω, από τα άρθρα 914, 932 του ΑΚ και 1,16 του Ν. 551/1915 προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος όταν συντρέχουν οι όροι της αδιοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Ν. 551/1915, κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα δικαιούται να εγείρει την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσει πλήρη αποζημίωση μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως των διατάξεων αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημιώσεως για περιουσιακή ζημία και όχι στη χρηματική ικανοποίηση για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι' αυτό μόνο οι γενικές διατάξεις. Επομένως για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, αρκεί να συντέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος ππαίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν, με την έννοια του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή αρκεί να συντρέχει οποιαδήποτε αμέλεια αυτών και όχι μόνο η ειδική αμέλεια περί την τήρηση των όρων ασφαλείας του άρθρου 16 παρ. 1 του Ν. 551/1915. Εξάλλου, από τα άρθρα 681,688-691 και 698 ΑΚ, προκύπτει ότι ο εργολάβος δεν θεωρείται, κατ' αρχήν, ως προστηθείς του εργοδότη . Όταν, όμως, ο εργοδότης επιφύλαξε (ρητά ή σιωπηρά) για τον εαυτό του τη διεύθυνση και την επίβλεψη εκτελέσεως του έργου και μάλιστα (επιφύλαξε) το δικαίωμα παροχής οδηγιών προς τον εργολάβο, ο τελευταίος θεωρείται ότι βρίσκεται σε σχέση προστήσεως με τον εργοδότη, οπότε, στην περίπτωση αυτή, τα σχετικά με την ευθύνη (ενδοσυμβατική ή εξωσυμβατική) αυτών (εργοδότη- εργολάβου) ρυθμίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 330, 334,922 ΑΚ Α.Π. 1853|2009). Τα πραγματικά, όμως, αυτά περιστατικά, που θεμελιώνουν την ευθύνη του εργοδότη-κυρίου του έργου, ήτοι ότι ο τελευταίος επιφύλαξε για τον εαυτό του την διεύθυνση και την επίβλεψη εκτελέσεως του έργου, πρέπει να εκτίθενται στην από τα άρθρα 914, 922, 932 Α.Κ. ασκούμενη αγωγή, ώστε το δικαστήριο να μπορεί να ελέγξει αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής και για τον εναγόμενο-κύριο του έργου των διατάξεων αυτών, ήτοι εάν υπάρχει ευθύνη και του εργοδότη. Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγοντες, με την ένδικη, από 3-7-2007 αγωγή τους, εκθέτουν ότι ο αναφερόμενος σ' αυτήν συγγενής τους Γ. Ν. είχε προσληφθεί από την εκ των εναγομένων εταιρία " ...." με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, προκειμένου να

εργασθεί σε αυτήν ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου, στις μεταφορές λιγνίτη και χωμάτων, στα ορυχεία της πρώτης εναγομένης (και ήδη αναιρεσείουσας). Ότι η ως άνω εταιρία (εργοδότης) είχε υπογράψει σχετική σύμβαση εργολαβίας με τη δεύτερη εναγομένη εταιρία, η τελευταία δε είχε αναθέσει τμήμα του έργου, που είχε αναλάβει, στην τρίτη εναγομένη, αυτή δε, με νέα σύμβαση έργου ανέθεσε υπεργολαβικά την εκτέλεσή του στην Τετάρτη εναγομένη (εργοδότης του Γ. Ν.). Ότι την 18-10-2006 ο τελευταίος, κατά την εκτέλεση της εργασίας του, ήτοι κατά την οδήγηση του φορτηγού, με το οποίο μετέφερε λιγνίτη στον χώρο απόθεσης του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας, τραυματίστηκε θανάσιμα, λόγω ανατροπής του αυτοκινήτου, που οδηγούσε και ότι το εν λόγω έργο είχε αναδεχθεί, στο σύνολό του, η κυρία αυτού και εργοδότης ΔΕΗ, σύμφωνα με την αρχική σύμβαση έργου, με την οποία ανατέθηκε η εκτέλεσή του στη δεύτερη εναγομένη εταιρία και ότι αυτή και κατ' εκτίμηση του περιεχομένου της αγωγής, με τη βούληση της πρώτης, χρησιμοποίησε τρίτους, προς εκτέλεση του έργου.

Ότι το ατύχημα αυτό οφειλόταν στην έλλειψη μέτρων ασφαλείας, που όφειλαν να λάβουν και δεν έλαβαν οι εναγόμενες, κατά τα ειδικότερα στην αγωγή αναφερόμενα. Ζητούν, στη συνέχεια, να υποχρεωθούν οι εναγόμενες, να καταβάλουν, εις ολόκληρον στους ενάγοντες, τα αναφερόμενα στην αγωγή χρηματικά ποσά, ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω ψυχικής οδύνης. Με το περιεχόμενο αυτό και αίτημα, η ένδικη αγωγή και καθόσον αφορά την πρώτη εναγομένη και ήδη αναιρεσείουσα ΔΕΗ, κυρία του έργου, είναι ορισμένη, αφού περιέχει όλα τα αναγκαία στοιχεία, που θεμελιώνουν την ευθύνη αυτής (ΔΕΗ), ώστε να μπορέσει το δικαστήριο να προβεί στην έρευνα της ουσιαστικής βασιμότητάς της, εφόσον, πλην των άλλων και καθόσον αφορά ειδικότερα το ουσιώδες στοιχείο, που θεμελιώνει την ευθύνη της εναγομένης ΔΕΗ και κυρίας του έργου, ήτοι ότι επιφύλαξε για τον εαυτό της την επίβλεψη και παρακολούθηση των εργασιών εκτέλεσης του έργου, αναφέρεται σ' αυτήν το γεγονός αυτό και ειδικότερα, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου της αγωγής, περιλαμβάνεται στη φράση "το εν λόγω έργο στο σύνολό του έχει αναδεχθεί ο κύριος του έργου (ΔΕΗ)" καθώς και στην παραδοχή ότι, "κατ' εκτίμηση του περιεχομένου της αγωγής, με τη βούληση της πρώτης εναγομένης (ΔΕΗ) ο αρχικός προστηθείς, ήτοι η ανάδοχος του έργου χρησιμοποίησε τρίτους, για την διεκπεραίωση του έργου".

Επομένως, το Εφετείο, με το να δεχθεί τα ίδια και να απορρίψει σχετικό ισχυρισμό-λόγο εφέσεως της αναιρεσείουσας, δεν έσφαλε και, συνεπώς ο από τον αριθμό δε 14

του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δικ. πρώτος αναιρετικός λόγος πρέπει να απορριφθεί, ως ουσιαστικά αβάσιμος. Αυτά δε, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι ο λόγος αυτός δεν προβλήθηκε κατά τρόπο ορισμένο, αφού στις προτάσεις ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, όπου προβλήθηκε και επαναφέρθηκε με τις προτάσεις ενώπιον του εφετείου, αναφέρεται ότι "το δικόγραφο της αγωγής δεν περιέχει τα στοιχεία, που απαιτεί ο νόμος και τα περιστατικά που εκτίθενται σ' αυτή δεν είναι σαφή και ορισμένα", χωρίς να προσδιορίζεται σε τι συνίσταται η αοριστία της αγωγής.

Από τα άρθρα 914 και 932 του ΑΚ και 1 και 16 του ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24-7/25-8-1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρο 38 παρ.1 ΕισΝΑΚ), προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του κ.ν. 551/1915, κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα δικαιούται να εγείρει την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσει πλήρη αποζημίωση μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως των διατάξεων αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημιώσεως για περιουσιακή ζημία και όχι στη χρηματική ικανοποίηση, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι' αυτή μόνο οι γενικές διατάξεις (ΟΛΑΠ 1117/1986). Επομένως, για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αρκεί να συντέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος ππαίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν, με την έννοια του άρθρου 914 του ΑΚ, δηλαδή αρκεί να συντρέχει οποιαδήποτε αμέλεια αυτών και όχι μόνο η ειδική αμέλεια ως προς την τήρηση των όρων ασφαλείας του άρθρου 16 παρ. 1 του κ.ν. 551/1915. Υπαίτια είναι η συμπεριφορά, η οποία οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια του ζημιώσαντος. Η αμέλεια, εξάλλου, συνίσταται στη μη καταβολή της δέουσας προσοχής και επιμέλειας, που κάθε συνετός άνθρωπος, κατά κρίση αντικειμενική, όφειλε και μπορούσε, κάτω από τις συγκεκριμένες περιστάσεις να καταβάλει. Εξάλλου, από τα άρθρα 681,688-691 και 698 ΑΚ, προκύπτει ότι ο εργολάβος δεν θεωρείται, κατ' αρχήν, ως προστηθείς του εργοδότη . Περαιτέρω, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ,η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση όταν στο αιτιολογικό που συνιστά την ελάχισονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού δεν αναφέρονται καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά

περιστατικά στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του επί ζητήματος με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και έτσι δεν μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόστηκε. Αντιθέτως η απόφαση δεν στερείται νόμιμης βάσης όταν οι ανωτέρω ελλείψεις αφορούν την εκτίμηση των αποδείξεων(άρθρ. 561 αρ. 1 ΚΠολΔ) και ειδικότερα αναφέρονται στην ανάλυση, στάθμιση και αξιολόγηση του πορίσματος, που εξάγεται από αυτές, αρκεί μόνο το πόρισμα να εκτίθεται με σαφήνεια. Τέλος, υπάρχει παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, κατά την έννοια του άρθρου 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δικ., όταν ο δικαστής: α) προσέδωσε στον εφαρμοστέο κανόνα έννοια διαφορετική από αυτή που έχει, β) εφάρμοσε μη εφαρμοστέο κανόνα (για τον οποίο δεν υπήρχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις) και γ) παρέλειψε να εφαρμόσει εφαρμοστέο κανόνα, μολονότι συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις του. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε (μεταξύ άλλων), ως αποδειχθέντα, τα εξής πραγματικά περιστατικά:

" Με την υπ' αριθμ. 5263317/21-6-2006 σύμβαση αναθέσεως, μεταξύ τηπρώτης και της δεύτερης των εναγομένων, η πρώτη, ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ Α.Ε.", ως κυρία του έργου, ανέθεσε στη δεύτερη, ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "ΚΑΣΤΑΤ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Τ.Ε.", ως ανάδοχο, το έργο "Διακίνηση 2,2 X 10(r) (-25% + 50%) M16 στ. υπερκειμένων και λιγνιτικού κοιτάσματος από την περιοχή των τελικών πρικών του Ορυχείου Βόρειου Πεδίου". Η δεύτερη εναγομένη, με το υπ' αριθμ. 21-6- 2006 ιδιωτικό συμφωνητικό υπεργολαβίας, ανέθεσε την εκτέλεση του ως άνω έργου στην τρίτη εναγομένη, ετερόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία "...". Στη συνέχεια, η τελευταία εταιρία με το από 16-6-2006 ιδιωτικό συμφωνητικό υπεργολαβίας, ανέθεσε στην τέταρτη εναγομένη, ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία "...", τμήμα του ως άνω έργου. Στο άρθρο 2 της ως άνω σύμβασης, το όλο έργο εξειδικεύεται στα εξής επιμέρους αντικείμενα: "1. Εκσκαφή, φόρτωση, μεταφορά, απόθεση - διάστρωση 0,55 X 106 τόνων λιγνίτη από τα Δ και ΒΔ πρική του Βορείου Πεδίου προς το Bunker του Βόρειου Πεδίου (απόσταση μεταφορά 1,2 Km με βάση το προτεινόμενο δρομολόγιο), όπως περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές. 2. Εκσκαφή, φόρτωση, μεταφορά, απόθεση (χωρίς διάστρωση) 0,05 X 106 τόνων λιγνίτη από τα Δ και ΒΔ πρική του Βόρειου Πεδίου προς τον ΑΗΣ Πτολεμαΐδας (απόσταση μεταφορά 5,5 Km με βάση το προτεινόμενο δρομολόγιο), όπως περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές. 3.

Εκσκαφή, φόρτωση, μεταφορά, απόθεση - διάστρωση 1,7 X 106 M3 στ. υπερκειμένων και ενδιαμέσων αγόνων από τα Δυτικά (Δ) και Νοτιοδυτικά (ΝΔ) πρηνή του Βόρειου Πεδίου προς την εσωτερική απόθεση του Βόρειου Πεδίου (απόσταση μεταφορά 1,0 Km με βάση το προτεινόμενο δρομολόγιο), όπως περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές". Επίσης, στο άρθρο 5.3 της σύμβασης ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι "Τα αυτοκίνητα μεταφοράς λιγνίτη με προορισμό την κανονική αυλή του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας θα ζυγίζονται σε κάθε δρομολόγιο για προσδιορισμό του ωφέλιμου φορτίου τους, σε πλάστιγγα επί της οδού μεταφοράς, στο ύψος του Βιομηχανικού Συγκροτήματος. Στην κανονική αυλή του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας η επιχείρηση διαθέτει προωθητή για τη διάστρωση της απόθεσης των αυτοκινήτων μεταφοράς λιγνίτη και δεν απαιτείται η διάθεση προωθητή του Αναδόχου ... Τα αυτοκίνητα μεταφοράς λιγνίτη με προορισμό Bunker του Βόρειου Πεδίου δεν θα ζυγίζονται. Τα στοιχεία κάθε δρομολογίου αυτοκινήτου (αριθμός αυτοκινήτου, ώρα κλπ.) μεταφοράς λιγνίτη θα σημειώνονται από εντεταλμένο υπάλληλο της Επιχείρησης που θα βρίσκεται πλησίον του Bunker. Για τον προσδιορισμό του μέσου ημερήσιου ωφέλιμου φορτίου των αυτοκινήτων που αποθέτουν στο Bunker, το φορτίο τουλάχιστον ενός δρομολογίου/αυτοκίνητο ημερησίως - σύμφωνα με τις οδηγίες της επίβλεψης - θα αποτίθεται στην κανονική αυλή του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας και το αυτοκίνητο θα ζυγίζεται στην πλάστιγγα που βρίσκεται στο ύψος του Βιομηχανικού Συγκροτήματος ... Σε περίπτωση που από την επίβλεψη απαιτηθεί κάτι -άλλο, πέραν του ενός ζυγίσματος ανά αυτοκίνητο, το αυτοκίνητο θα ζυγίζεται μόνο έμφορτο. Στο Bunker η διάστρωση του λιγνίτη θα γίνεται με προωθητή του Αναδόχου". Κατά τη σύμβαση, η ποσότητα λιγνίτη, η οποία εξορύσσεται από τα Δ, ΒΔ και ΝΔ πρηνή του Βόρειου Πεδίου, φορτώνεται στα φορτηγά της εργολάβου εταιρίας, τα οποία προχωρούν στη διακίνησή του, είτε προς το Bunker του Βόρειου Πεδίου, είτε προς τον ΑΗΣ Πτολεμαΐδας (αυλή του ΑΗΣ), είτε προς την εσωτερική απόθεση του Βόρειου Πεδίου. Ο ισχυρισμός της τρίτης εναγομένης, ότι στο χώρο της αυλής του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας τα φορτηγά πήγαιναν μόνον κατόπιν ειδικής εντολής των αρμοδίων οργάνων της πρώτης εναγομένης (ΔΕΗ), μία φορά ημερησίως μετά από ζύγιση του φορτίου, χωρίς να είναι προκαθορισμένο το δρομολόγιο τούτο, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Κατά τους ως άνω όρους της σύμβασης, επειδή τα αυτοκίνητα μεταφοράς λιγνίτη με προορισμό το Bunker του Βόρειου Πεδίου δεν ζυγίζονται, για τον προσδιορισμό του μέσου ημερήσιου ωφέλιμου φορτίου των αυτοκινήτων αυτών, μόνο ένα

δρομολόγιο/αυτοκίνητο ημερησίως, σύμφωνα με τις οδηγίες της επίβλεψης, θα αποτίθεται στην κανονική αυλή του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας. Δηλαδή, η κατ' εξαίρεση απόθεση αφορά μόνο ένα δρομολόγιο των αυτοκινήτων μεταφοράς λιγνίτη με προορισμό το Bunker του Βόρειου Πεδίου, αφού τα αυτοκίνητα μεταφοράς λιγνίτη με προορισμό την κανονική αυλή του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας, όπως προαναφέρεται, ζυγίζονται σε κάθε δρομολόγιο. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο Γ. Α. Ν., προσλήφθηκε τη 2-5- 2005 από την τέταρτη εναγομένη, η οποία είναι εργολάβος χωματοουργικών εργασιών, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε αυτήν, ως οδηγός φορτηγού αυτοκινήτου, με αποδοχές τις προβλεπόμενες από τις οικείες συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Όταν η εργοδότης του ανέλαβε την εκτέλεση τμήματος του ένδικου έργου, αυτός συνέχισε να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε αυτήν εργαζόμενος στη μεταφορά λιγνίτη στα ορυχεία της πρώτης εναγομένης. Έτσι, στις 18-10-2006, αφού φόρτωσε, από το ορυχείο του Βόρειου Πεδίου, με λιγνίτη το υπ' αριθμ. κυκλοφ. ... Ι.Χ.Φ. αυτοκίνητο, με προορισμό την αυλή του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας, όπου διακινούσε αυτός λιγνίτη, κατευθύνθηκε προς την πλάστιγγα, για να προσδιοριστεί το μέσο ημερήσιο ωφέλιμο φορτίο (όπως προβλέπει η ως άνω σύμβαση) και ζύγισε στις 09:15. Στη συνέχεια, αφού έφθασε στο χώρο απόθεσης της αυλής του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας, προσπάθησε με την όπισθεν ταχύτητα να οδηγήσει το φορτηγό στην κατάλληλη θέση, προς του χείλος του πρανούς, ύψους 10-12 μέτρων, ώστε να αποθέσει το λιγνίτη. Όμως, προτού αρχίσει η απόθεση, λόγω του ότι δεν είχαν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα για την ασφάλεια των εργαζομένων στο συγκεκριμένο χώρο, για τα οποία γίνεται λόγος στη συνέχεια της παρούσας, το πίσω μέρος του φορτηγού βγήκε έξω από το χείλος του πρανούς και έτσι πήρε έμφορτο καθοδική πορεία, παρασύροντας μαζί του τμήμα του πρανούς. Όπως ανέφερε ο χειριστής του προωθητήρα Ν. Θ., ο οποίος βρισκόταν στο κάτω επίπεδο της αυλής, δηλαδή στη βάση του πρανούς και σε απόσταση 40 μ. μακριά από τον τόπο του ατυχήματος και τροφοδοτούσε με λιγνίτη τα σιλό του σταθμού, είδε τον πίσω άξονα του φορτηγού να βγαίνει από το χείλος του πρανούς, την πόρτα της καρότσας του φορτηγού να ανοίγει (προηγείται της ανατροπής για την εκφόρτωση) και το φορτηγό να παίρνει έμφορτο καθοδική πορεία. Μόλις ο προαναφερόμενος οδηγός αντιλήφθηκε ότι το φορτηγό άρχισε την καθοδική του πορεία, προσπάθησε να πηδήξει από αυτό και να απομακρυνθεί, αλλά δεν τα κατάφερε. Στην προσπάθεια του αυτή έπεσε από το φορτηγό, εγκλωβίστηκε κάτω από τον μπροστινό τροχό του φορτηγού, με αποτέλεσμα το θανάσιμο τραυματισμό του (βλ. και την από 7-12-2006



έκθεση αυτοψίας, των τεχνικών επιθεωρητών του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ως και τις σχετικές φωτογραφίες). Σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ. 3 εδ. στ' της Απόφασης του Υπουργού Ενέργειας και Φυσικών Πόρων 11-5Η/17402 της 12/31 Δεκεμβρίου 1984 (ΦΕΚ Β7931) - Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών, στις θέσεις εκκένωσης των οχημάτων σε εγκαταστάσεις σιλό ή χοανών τροφοδοσίας εγκαταστάσεων ή στην περίπτωση αποθέσεων σε πρανή και εφόσον δεν υπάρχει εξουσιοδοτημένο άτομο για την καθοδήγηση του οδηγού, πρέπει να υπάρχει ειδική βαθμίδα με ύψος το λιγότερο 40 εκατοστά. Όπως αποδείχθηκε όμως στον ως άνω χώρο της αυλής του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας, όπου ο παθών προσπάθησε να αποθέσει το λιγνίτη, δεν είχαν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας, ώστε οι οδηγοί να εναποθέτουν το λιγνίτη σε ασφαλή απόσταση από το χείλος του πρανούς και να μην πλησιάζουν πολύ σε τούτο. Ειδικότερα, δεν υπήρχε άτομο που να καθοδηγεί του οδηγούς κατά τη διαδικασία της απόθεσης, αλλά ούτε ειδική βαθμίδα, με ύψος 40 τουλάχιστον εκατοστά, ή έστω προειδοποιητικοί κώνοι ή κορδέλες, στο φρύδι του πρανούς, ορατά από τους καθρέπτες των οδηγών, ώστε να μην ξεπεράσουν οι πίσω τροχοί του οχήματος το όριο τούτο". Με βάση τις παραδοχές αυτές, το εφετείο δέχθηκε ότι υπάρχει υπαιτιότητα εκ μέρους όλων των εναγομένων, καθόσον αφορά την πρόκληση του ως άνω ατυχήματος, από το οποίο επήλθε ο θάνατος του δικαιοπαρόχου των εναγόντων. Σύμφωνα με αυτά, η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πλήρεις και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, οι οποίες δικαιολογούν το ως άνω αποδεικτικό πόρισμά της, το γεγονός δε ότι, όπως ισχυρίζεται η αναιρεσείουσα, αναφέρει ότι οι εναγόμενοι είχαν υποχρέωση να λάβουν τα αναγκαία, προς αποφυγή του ατυχήματος, μέτρα ασφαλείας, μεταξύ των οποίων και η τοποθέτηση προειδοποιητικών κώνων ή κορδελών στο φρύδι του πρανούς, που να είναι ορατά από τον καθρέπτη του οδηγού, πράγμα το οποίο δεν προβλέπεται από το άρθρο 39 παρ. 3στ' του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών, ο οποίος κυρώθηκε αρμοδίως και έχει ισχύ νόμου, αλλά (προβλέπεται η ύπαρξη) μόνον εξουσιοδοτημένου ατόμου, για την καθοδήγηση του οδηγού, άλλως "φρυδιού ασφαλείας", ύψους τουλάχιστον 40 εκ. του μέτρου, δεν μπορεί να αναιρέσει τα ανωτέρω, αφού, πέρα από την γενική υποχρέωση, που έχουν οι υπεύθυνοι του έργου, να λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο, προς αποφυγή ατυχημάτων, το εφετείο δέχεται, κατά την ανέλεγκτη των πραγμάτων κρίση του, ότι δεν είχαν ληφθεί τα μέτρα αυτά και ειδικότερα, α) δεν υπήρχε άτομο, που να καθοδηγεί τους οδηγούς, κατά την διαδικασία απόθεσης του φορτίου και β) δεν

υπήρχε ειδική βαθμίδα, με ύψος 40 εκ. τουλάχιστον, στο "φρύδι ασφαλείας", περιστατικά, τα οποία, από μόνα τους, μπορούν να θεμελιώσουν την ευθύνη των εναγομένων (και συνεπώς και της αναιρεσείουσας). Περαιτέρω, το Εφετείο δέχθηκε ότι η εναγομένη ΔΕΗ, ως κυρία του έργου, είχε επιφυλάξει για τον εαυτό της την επίβλεψη του έργου, γνώριζε την ύπαρξη των ως άνω υπεργολαβιών και συναινούσε σ' αυτό. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο, αφενός μεν διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του, επαρκείς, κατά τούτο, αιτιολογίες, οι οποίες δικαιολογούν το αποδεικτικό πόρισμά του, αφού σαφώς και κατά τρόπο ανενδοίαστο, αναφέρει τα περιστατικά, τα οποία θεμελιώνουν την ευθύνη των εναγομένων και ειδικότερα της ΔΕΗ, για το ως άνω ατύχημα αφετέρου ορθά ερμήνευσε και εφήρμοσε τις ως άνω διατάξεις των άρθρων 914, 922, 932 Α.Κ. και αυτή του άρθρου 39 του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών, τις οποίες ουδέ εκ πλαγίου παρεβίασε και επομένως, ο από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δικ. δεύτερος (και τελευταίος) αναιρετικός λόγος, πρέπει να απορριφθεί, ως αβάσιμος κατ' ουσία.

Να σημειωθεί, τέλος, ότι ο 5ος εκ των αναιρεσιβλήτων (Α. Ν. του Π.), δεν παραστάθηκε κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ούτε εκπροσωπήθηκε από πληρεξούσιο δικηγόρο. Πρέπει, επομένως, ως προς αυτόν και εφόσον δεν προκύπτει ότι κλήθηκε, για να παραστεί στη συζήτηση της υπόθεσης, να κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση (άρθρο 576 παρ. 3β Κ.Πολ.Δικ., όπως το β'εδ'. προστέθηκε με το άρθρο 62 του Ν. 4139|2013).

Μετά από αυτά και εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση και να καταδικασθεί η αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων, κατά το διατακτικό.

#### ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση, ως προς τον αναιρεσίβλητο Ν. Α. του Π. Απορρίπτει την από 9-1-2012 αίτηση της ΔΕΗ, για αναίρεση της υπ' αριθμ. 155|2011 αποφάσεως του Εφετείου Δυτικής Μακεδονίας και

Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων, εκ χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.-

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 11 Μαρτίου 2014.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του στις 10 Απριλίου 2014.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ